

Förstelärare bloggar

webb2.svedala.se/1larare

SVEDALA KOMMUN

Lilian Birath, förstelärare på Nils Fredriksson Utbildning. Legitimerad lärare i svenska, svenska som andraspråk och religion.

I min undervisning är språket centralt, som uttrycksmedel, redskap och källa till kunskap. Det är genom språket vi lär oss nytt och kan uttrycka vem vi är. Ett flerstämmigt klassrum och språkutvecklande arbetssätt är det jag alltid strävar mot. För att nå dit är jag noggrann med att bygga relationer med mina elever. Min nyfikenhet på eleverna, vem de är, vad de vill, vad de redan kan och kan utveckla i kombination med ämnena vi studerar ligger till grund för min undervisning.

I klassrummet försöker jag vara en läsande, skrivande och tänkande förebild för mina elever. Jag läser och tänker högt inför mina elever och jag skriver tillsammans med dem, i både svenska och religion, för att synliggöra strategier och lärande. Alla ämnen är språkämnen.

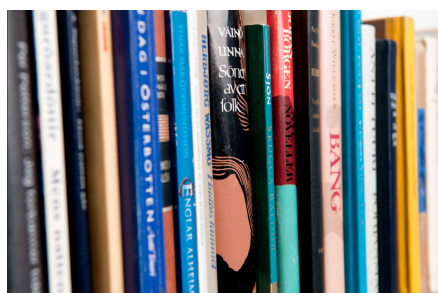
ATT TALA INFÖR ANDRA PÅ RIKTIGT

13 FEBRUARI 2015

Att stå inför sin klass och hålla ett förberett tal kan kännas ovant och konstlat för många elever "Ofta jag kommer stå sådär och snacka inför folk sen när jag jobbar?!" Som gymnasielärare arbetar jag ofta med infärgning av den valda studieinriktningen. Att synliggöra förmågor och koppla dem till det kommande yrkeslivet är bland annat viktigt för att öka eleverns motivation för skolarbetet. I projektet "Bokprat" arbetar jag och min kollega Åse Kerr (yrkeslärare på barn- och fritidsprogrammet) med verkliga mottagare och tydliga stödstrukturer för att motverka talängslan och höja elevernas prestationer. I två år har vi nu låtit eleverna i åk 1 på barn- och fritidsprogrammet hålla i bokpresentationer för yngre elever på Marbäcksskolan. Projektet genomförs i ämnena svenska och kommunikation och förberedelserna pågår i tre veckor. När projektet presenteras för eleverna märks ofta en tydlig skillnad. Eleverna blir som vanligt lite nervösa inför uppdraget men samtidigt klart mer engagerade och motiverade när mottagarna är någon annan än klasskompisarna.

Att presentera en barnbok för en lågstadieläro klass känns relevant och det är något de kan koppla till sin utbildning samtidigt som vi kan diskutera kopplingar till ämnesplanerna i svenska och kommunikation.

I år startades projektet med att Nils Marklund (skolans bibliotekarie) höll ett antal bokprat för klassen. Sen skrev eleverna en gemensam checklista över olika tekniker som Nils använt för att anpassa sin framställning till mottagare, syfte och talsituation. På vilka olika sätt inleddes bokpratet? Hur gjorde han för att väcka intresse för boken utan att avslöja för mycket? På vilka olika sätt avslutade han sina presentationer? Eleverna återgav vad de hade sett och jag sammanställde deras observationer i ett dokument som sedan delades till alla

i klassen som stöd i det fortsatta arbetet. Därefter tittade vi på kunskapskraven jag konstruerat för uppgiften och gav Nils respons. Detta gjorde det tydligt för eleverna vad som skulle bedömas samt vad orden i kunskapskraven innebär i praktiken.

Efter dessa inledande moment fick eleverna välja någon av de böcker som presenterats och läsa på egen hand. Själva läsningen gick fort för de flesta men när talmanus skulle skrivas stötte flera elever på patrull. Det var ingen lätt uppgift att omvandla det lästa till en muntlig presentation. "Vad ska jag ta upp? Vad kan jag hoppa över? Alltså den här boken handlar ju inte om någonting!" Här behövdes ytterligare förstärkning och vi fick således tala om begreppen tema och motiv i skönlitteratur för att hitta kärnan i de olika berättelserna. Uppgiften blev utmanande för lässtarka elever som kunde gå på djupet i skenbart enkla texter och lässvaga elever fick möjlighet att känna att de läste på samma premisser som de andra i klassen. En elev konstaterade nöjt att "Detta är första gången jag läst en hel bok och fattat vad den handlar om".

När talamanusen var färdigskrivna fick eleverna öva i smågrupper och ge varandra respons med hjälp av två stars and a wish. Jag såg till att vara med i alla grupper vid något tillfälle för att stärka upp responsarbetet när

så behövdes. Eleverna utgick från checklisten som vi skrev efter Nils bokpresentationer.

När det var dags att hålla bokprat för eleverna på Marbäcksskolan var jag orolig för att vissa elever i klassen inte skulle dyka upp och ja, några elever uteblev men inte lika många som vid ett vanligt redovisningstillfälle i klassrummet. Klassen presenterade muntliga framställningar som var väl anpassade till syfte, mottagare och talsituation och de fick möta en publik som gav direkt respons och ställde frågor om allt mellan himmel och jord. De fick tala inför grupp, på riktigt, och med tydlig koppling till sin yrkesinriktning. När vi promenerade därifrån talade klassen spontant om varandras presentationer och om hur barnen hade tagit emot deras framföranden. Vad hade funkat och vad hade blivit mindre lyckat? Det har jag sällan upplevt de gånger vi stannat i klassrummet och talat enbart för varandra.

Projektet avslutades i år med att eleverna fick skriva en text om sin arbetsprocess och sitt framförande. Jag kallade texten arbetsanalys. Som hjälp fick de stödfrågor om uppgiftens syfte, planering, mottagaranpassning och förbättringspunkter. De fick avsluta sin arbetsanalys med att åter igen titta på kunskapskraven för uppgiften och motivera på vilken nivå de presterat. Jag höll sedan enskilda samtal med eleverna utifrån vad de skrivit i sina arbetsanalyser och inte vid ett tillfälle var vi oense om vilka

färdigheter som behövde utvecklas vidare eller vad de hade lyckats med på en högre nivå. De elever som inte var nöjda med sina presentationer kunde även tydligt se varför det blivit som det blivit och vad de behövde göra för att göra nästa muntliga framställning bättre.

För mig är det tydligt att eleverna presterar på en högre nivå om de får verkliga mottagare och tydliga stödstrukturer. Eleverna förstår i högre grad syftet med skolarbetet samt vilka förmågor de behöver utveckla för

att stå väl förberedda inför kommande arbetsliv.

Men hur når jag de elever som inte vågar eller vill ta utmaningen med verkliga mottagare? I det här projektet fångas de upp i det förberedande arbetet där jag till viss del kan bedöma deras färdigheter när de skriver, läser och övar i klassrummet men när resten av klassen plockar fram sin arbetsanalys inför förberedelserna till nästa muntliga framställning står dessa elever utan och är inte lika väl förberedda.

Att diskutera:

- *Hur arbetar vi med elever som inte vill eller vågar delta i undervisningen?*
- *Kan man stötta så mycket att det blir svårt att bedöma slutprodukten?*
- *Hur och på vilket sätt kan kamratrespons och självskattning/bedömning användas för att synliggöra lärandet?*
- *Är verkliga mottagare ett verktyg som passar alla?*

FÖRSTELÄRARENS UPPDRAG I SVEDALA KOMMUN

En tjänst som förstelärare innebär ett starkt uppdrag med ökade krav på att utveckla egen undervisning, att följa med i skolforskning, att sprida kunskap och vara aktiv i det kollegiala samtalet för att utmana och stödja kollegor. I uppdraget ingår att vara en förebild för kollegor och att aktivt bidra till att synliggöra och verka för undervisning i enlighet med kommunens utvecklingsarbete.

Förstelärarens klassrum ska vara öppet för lektionsbesök av förvaltning, rektor, kollegor, föräldrar och inbjudna gäster och denne förväntas ha ett öppet och kritiskt förhållningssätt till sin praktik. Förstelärare förväntas också regelbundet blogga om sin undervis-

ning på "Förstelärare bloggar". Bloggandet är en del av kommunens kvalitetssäkring och syftar till att synliggöra förstelärarens undervisning för kollegor, rektorer men även till att synliggöra Svedalas utvecklingsarbete för utomstående.

Den som är förstelärare i Svedala:

- visar på ett medvetet förhållningssätt till undervisning
- arbetar utifrån det utvecklingsarbete som sker i kommunen
- förbättrar resultat genom ett formativt förhållningssätt
- vågar vara och agera som positiv förebild för kollegor
- kan kommunicera och beskriva sitt arbete

Försteläraren ska arbeta för att alla elever ska lyckas och utifrån en vetenskaplig grund.